

STORTINGET

Innst. 392 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 10 (2021–2022)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvars- sektoren

Til Stortinget

1. Sammendrag

Meldingen bygger på gjeldende langtidsplan for forsvarssektoren (Innst. 87 S (2020–2021) jf. Prop. 14 S (2020–2021)) og anbefaler nye tiltak og fremhever betydningen av kursjusteringer og omprioriteringer som reflekterer regjeringens prioriteringer på kort sikt og i arbeidet frem mot en kommende helhetlig langtidsplan for forsvarssektoren.

I tillegg til de konkrete tiltakene regjeringen la frem i Prop. 78 S (2021–2022), omtaler meldingen endringer i flere faktorer som påvirker forsvarspolitikken, status i gjennomføringen av vedtatt plan og regjeringens prioriteringer fremover.

Krigen i Ukraina har varige implikasjoner for europeisk sikkerhet. For at Forsvaret skal kunne ivareta skjerpede krav til beredskap og tilstedeværelse, vil regjeringen legge vekt på å få det vi har, til å virke.

Samtidig vil regjeringen fremover innrette og videreutvikle Forsvaret som et verktøy for å opprettholde tilstrekkelig norsk handlefrihet, kontroll og forutsigbarhet i norske nærområder.

Meldingen understreker viktigheten av å skape handlefrihet til å håndtere teknologi i rask utvikling og sørge for bærekraft i sektoren på lengre sikt. Balanse

mellom oppgaver med ambisjon, struktur og økonomi må ivaretas.

Alliert tilstedeværelse og mottak av allierte er avgjørende for norsk sikkerhet. Regjeringen mener det er behov for bedre tilrettelegging enn det gjeldende langtidsplan legger opp til. Dette vil derfor prioriteres i den videre utviklingen av Forsvaret.

Regjeringen vil styrke forsvarsevnen på kort sikt og utvikle og styrke Forsvaret videre i det lengre perspektiv. Regjeringen har nedsatt en forsvarskommisjon og en totalberedskapskommisjon. Sammen med fagmilitære vurderinger fra forsvarssjefen og forskningsbasert kunnskap vil dette danne grunnlag for arbeidet med neste langtidsplan.

1.1 Oppbygging av meldingen

DEL I – ENDRINGER I DEN SIKKERHETSPOLITISKE SITUASJONEN OG IMPLIKASJONER FOR NORSK SIK- KERHET

Denne delen beskriver de sikkerhetspolitiske utviklingstrekk og rammebetingelser som preger dagens situasjon, med vekt på endringer siden utgivelsen av Prop. 14 S (2020–2021).

Videre redegjøres det for forsvarskonseptet og vektningen av de gjensidig avhengige elementene i konseptet i lys av trusselbildet, teknologiutviklingen, klimaendringer og det økonomiske handlingsrommet.

DEL II – OPERATIV EVNE OG STATUS I FORSVARSEKTOREN

Denne delen gjennomgår status i gjennomføringen av vedtatt langtidsplan, halvannet år inn i gjennomføringen, og vurderer effekten på den operative evnen. Vi-

dere trekker kapittelet opp status i et antall viktige saker og risiko knyttet til gjennomføringen av langtidsplanen.

DEL III – UMIDDELBARE TILTAK FOR Å STYRKE FORSVARETS OPERATIVE EVNE

Denne delen redegjør for regjeringens umiddelbare tiltak som skal styrke Forsvarets operative evne og tilgjengelighet på kort sikt, i lys av den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen.

DEL IV – FORSVARSPOLITISKE AMBISJONER

Denne delen gjennomgår regjeringens forsvarspolitiske ambisjoner og hvordan disse skal følges opp frem til neste langtidsplan.

DEL V – VEIEN MOT NY LANGTIDSPLAN FOR FORSVARSEKTOREN

Denne delen beskriver regjeringens syn på den helhetlige og langsiktige videreutviklingen av forsvarsektoren, herunder forholdet mellom stortingsmeldingen, eksterne innspill, kommisjonsarbeid, offentlig debatt og den neste langtidsplanen for forsvarsektoren. Videre redegjøres det for de økonomiske og administrative konsekvensene av innholdet i meldingen.

1.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Meldingen fremhever kursjusteringer som reflekterer regjeringens nye prioriteringer på kort sikt og inn mot arbeidet med en kommende langtidsplan for forsvarsektoren. Meldingen peker således på tiltak som regjeringen vil komme nærmere tilbake til i de årlige budsjettproposisjonene og i neste langtidsplan. De kortsiktige tiltakene i meldingen er nærmere beskrevet i Prop. 78 S (2021–2022), hvor regjeringen har foreslått at merutgiftene for forsvarsektoren finansieres med tilleggsbevilgninger ut over forutsetningene for den økonomiske styrkingen av forsvarsbudsjettet som ligger til grunn for vedtatt langtidsplan for forsvarsektoren, jf. Stortingets behandling av Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021). I tillegg vil regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett komme tilbake med forslag om ytterligere justeringer i forsvarsbudsjettet for 2022.

Konsekvenser av 2022-budsjettet for 2023, og eventuelle styrkinger ut over den planlagte, økonomiske opptrappingen i langtidsplanen for 2023, vil regjeringen komme tilbake til i Prop. 1 S (2022–2023).

2. Komiteens behandling

Komiteen avholdt 28. april 2022 felles høring om Prop. 75 S (2021–2022) Investeringar i Forsvaret og andre saker og Meld. St. 10 (2021–2022) Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarsektoren. Det ble mottatt ti skriftlige innspill, og åtte instanser deltok i høringen.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til at meldingen bygger på gjeldende langtidsplan for forsvarsektoren (Innst. 87 S (2020–2021) jf. Prop. 14 S (2020–2021)) og anbefaler nye tiltak og fremhever betydningen av kursjusteringer og omprioriteringer som reflekterer regjeringens prioriteringer på kort sikt og i arbeidet frem mot en kommende helhetlig langtidsplan for forsvarsektoren.

Del I: Endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen og implikasjoner for norsk sikkerhet

Komiteen viser til at 24. februar 2022 gikk Russland til fullskala militært angrep på Ukraina. Dette er en krig som har skapt grunnleggende og varige endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa, og som Norge må forholde seg til.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, er av den oppfatning at denne sikkerhetspolitiske utviklingen forsterker behovet for styrking av den nasjonale egeevnen, evnen til koordinering av aktivitet i våre nærområder og dermed også evnen til hurtig og effektivt mottak av allierte.

Komiteen tar endringene på dypeste alvor og mener derfor det er viktig med en gjennomgang og forsterking av langtidsplanen.

Komiteen viser til at Norge skal ha et sterkt forsvaret for å ivareta det grunnleggende og tidløse ansvaret det er å skape sikkerhet for staten, befolkningen og samfunnet. Forsvaret av Norge handler stadig mer om hvor-

dan Forsvaret innrettes hver dag for å beskytte verdier, fremme interesser og bidra til kollektiv avskrekking og forsvar.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser videre til at alliert tilstedeværelse i det daglige og norsk evne til å operere sammen med og ta imot allierte forsterkningsstyrker blir viktigere for vår avskrekking- og forsvarsevne. Flertallet er av den klare oppfatning at Europa er avhengig av den amerikanske sikkerhetsgarantien, og i motsetning til andre NATO-land med grense til Russland har ikke Norge anmodet om fremskutt nærvær av NATO-styrker på norsk jord.

Medlemen i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti understrekar behovet for at Noreg sjølv er til stades med relevante militære kapasitetar i nord, og støttar regjeringa i at Noreg bør styrka kapasiteten til å utøva nasjonal kontroll også over alliert aktivitet med utgangspunkt i norsk territorium. Å overlata oppgåvene med å overvaka og vera til stades i nordområda til allierte vil kunna bidra til å auka konfliktnivået og sjansane for at misforståingar oppstår, men så lenge Noreg sjølv hevdar suverenitet, er dette konfliktdempande. Denne medlemen meiner av same grunn at mottak av allierte styrkar og øving saman med desse måske i regi av Noreg og under tydeleg nasjonal kontroll.

Denne medlemen viser vidare til omtalen av det bilaterale forsvarssamarbeidet, og då særleg med USA gjennom det amerikanske avskrekkingssinitiativet European Deterrence Initiative (EDI). Denne medlemen registrerer at initiativet vart forsterka og endra på initiativ frå USA under Trump-administrasjonen, som då tok initiativ til ein baseavtale med Noreg (SDCA). Denne medlemen meiner at avtalen inneber eit brot med basepolitikken frå 1949, då han gir USA rett til uhindra tilgang til og bruk av fire område på norsk jord. Ved slik å avstå suverenitet blir Noreg meir avhengig av ei stormakt som har andre interesser enn oss, og risikoen for å bli trekt med i stormaktsrivalisering og krigføring i andre delar av verda aukar.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til høringsinnspill fra NOF, som slutter seg til at selv med den nye situasjonen bør Norge følge en forsvars- og sikkerhetspolitikk som i et langsiktig perspektiv balanserer avskrekking og beroligelse i våre nærområder.

Disse medlemmer mener at denne balansen kun kan ivaretas med et sterkt, nasjonalt forsvar og vil bli forrykket av å i enda større grad basere forsvarsevnen på utenlandske styrker. Disse medlemmer viser videre til at Ukrainas motstandkamp mot den russiske aggresjonskrigen har vist hvor slagkraftig et folkelig forankret invasjonforsvar kan være i moderne krigføring, noe

som kan virke avskrekkende mot ytterligere russisk aggresjon.

Disse medlemmer er av den oppfatning at forsvarsplanleggingen på lang sikt må rette seg mot å gjenreise et bredt invasjonforsvar, og på kort sikt legge til rette for en bedret personellsituasjon, økt utdanning av befal og spesialister, styrket kampkraft for Heimevernet samt anskaffelse av nødvendig materiell og utstyr.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil påpeke at selv om sikkerhetssituasjonen i Europa har endret seg betraktelig, så er retningen i sikkerhetsanalysen som lå til grunn for inneværende langtidsplan, ikke vesentlig endret. Trusselnivået har økt, men trusselen er godt beskrevet i gjeldende LTP. Både derfor, men også for ikke å avvike fra vedtatt plan, mener disse medlemmer at økte forsvarsbudsjett i hovedsak bør bidra til å forsere elementer i dagens LTP.

Komiteens medlem fra Venstre mener også at tilleggsinvesteringer bør ta høyde for mer nordisk forsvarssamarbeid og de synergiene det vil utløse.

Dette medlem viser til at Sverige og Finlands søknader om medlemskap i NATO skaper muligheter for en reell nordisk forsvarsunion innenfor NATO. Dette medlem mener derfor det er viktig at regjeringen i sin oppfølging av Meld. St. 10 (2021–2022) prioriterer tiltak som drar nytte av synergier som oppstår som følge av at Finland og Sverige blir medlemmer av alliansen. Dette medlem vil framheve at et samlet Norden i NATO gjør det betraktelig enklere å dele kapasiteter og intensivere felles øvingsaktivitet. Dette medlem mener at en langsiktig målsetting må være en integrert nordisk forsvarsunion innenfor rammene av NATO.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre forventer at Sverige og Finlands inntreden i NATO også vil få konsekvenser for mandatet til Forsvarskommisjonen, som etter planen skal levere sine anbefalinger våren 2023.

Del II: Operativ evne og status i forsvarssektoren

Komiteen viser til og erkjenner viktigheten av å gjøre opp status i gjennomføringen av vedtakene i gjeldende langtidsplan og for det helhetlige utfordringsbildet i gjennomføringen av tidligere proposisjoner. I Prop. 14 S (2020–2021) er det lagt opp til et økt ambisjonsnivå for Forsvarets operative evne, i tillegg til omfattende langsiktige endringer av Forsvarets organisasjon og struktur.

Komiteen støtter vurderingen av at Forsvarets operative evne er styrket gjennom en rekke satsinger i forsvarssektoren de siste årene. Det har vært helt nødvendig å øke tilgjengeligheten, reaksjonsevnen og ut-

holdenheten til Forsvaret. Målet om økt beredskap har gitt bedre evne til å gjennomføre nasjonale operasjoner, kortere klartider og mer øving og trening. Komiteen er tilfreds med at dagens status tilsier at satsingen har hatt effekt. Komiteen ser at det til tross for bedring fortsatt er betydelige utfordringer og operative svakheter som krever videre målrettet innsats knyttet til styrkestrukturens reaksjonsevne og utholdenhet samt logistikk og vedlikehold av nytt og eldre materiell.

Komiteen er enig med regjeringen om de utfordringene som blir presentert. Status for Forsvaret er ikke der den burde være. Nytt materiell kommer senere enn planlagt, byggeprosjekter blir dyrere, og man har utfordringer med å beholde og rekruttere riktig kompetanse.

Komiteen erkjenner utfordringene på de områdene som meldingen viser. Nye ubåter er forsinket, noe som vil medføre økte driftsutgifter og lavere tilgjengelighet enn planlagt. Utbyggingen på Evenes og Ørlandet blir dyrere enn planlagt. Problemene med NH90-helikoptrene er fortsatt ikke løst og gir utfordringer for fre-gattene og kystvakten. Nye kampfly og nye overvåkings-fly vil styrke Forsvaret på sikt, men overgangen utfordrer operativ evne. Vedlikeholdsetterslepet på bygg og anlegg er betydelig i hele sektoren. Risikoen for forsinkelser i IKT-investeringene er fremdeles høy. Det er også risiko for redusert gevinstrealisering gjennom kontinuerlig forbedring og effektivisering.

Medlemmen i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti registrerer at satsinga i forsvarssektoren dei siste åra i stor grad har handla om investeringar i materiell og i lita grad om satsing på personell. Dette har skapt ubalansar som svekkar Forsvarets operative evne. Denne medlemmen meiner at denne ubalansen må rettast opp dei komande åra, og at det hastar dersom Forsvaret ikkje skal mista verdfull kompetanse.

Del III: Umiddelbare tiltak for å bedre operativ evne

Komiteen støtter at det er behov for å styrke forsvaret på kort sikt etter Russlands angrep på Ukraina og at det er behov for umiddelbare tiltak. Komiteen tilslutter seg at målet med slike tiltak er å øke den nasjonale forsvarsevnen, bidra til at den operative strukturen er tilgjengelig og klar, bedre understøttelsen av styrkestrukturen, sikre tilstedeværelse med relevante kapabiliteter over tid og tilrettelegge for styrket alliert tilstedeværelse også i fredstid.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, støtter at dette gjøres ved økt maritim aktivitet og nødvendig understøttelse i nord, økt reaksjonsevne og tilgjengelighet i Hæren, mer trening for områdestrukturen og innsatsstyrkene i Heimevernet, økt be-

redskap for krise og krig, forbedret evne til å møte sammensatte trusler, styrking av Forsvarets evne til mottak og understøttelse av allierte styrker, primært i nord, og forsterket internasjonal innsats.

Komiteen slutter seg til de umiddelbare tiltak for å styrke Forsvarets operative evne som er lagt fram av regjeringen, og som bygger på forsvarssjefens militærfaglige vurderinger og anbefalinger.

Del IV: Forsvarspolitiske ambisjoner

Komiteen viser til at denne meldingen skal synliggjøre umiddelbare retnings- og ambisjonsendringer på kort og mellomlang sikt fram mot ny langtidspan for forsvarssektoren. Komiteen slutter seg derfor til behovet for umiddelbare tiltak for økt aktivitet i nord med forsterket tilstedeværelse og bedret situasjonsforståelse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, gir sin tilslutning til arbeidet med å videreutvikle og forsterke et moderne totalforsvar som bidrar til å understøtte den nasjonale og allierte forsvarsinnsatsen i hele krisespekteret.

Komiteen vil også fremheve viktigheten av å videreutvikle det nordiske sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeidet og støtter regjeringens ambisjoner om å være en pådriver i å komme nærmere NORDEFCOs visjon om effektivt samarbeid i fred, krise og krig.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, vil fremheve viktigheten av å styrke vår nasjonale evne til alliert mottak, spesielt i nord, herunder Andøya, samt betydningen av å legge til rette for fortsatt høy, forutsigbar trenings- og øvingsfrekvens med allierte. Gitt Norges geografiske plassering, naboskap med Russland og kunnskap om våre nærområder er det naturlig at Norge tar initiativ til en felles alliert tilnærming for å bidra til stabilitet i nord-områdene. Flertallet støtter regjeringen når de vil øke Norges totale forsvarsevne ved å styrke og videreutvikle vårt nasjonale forsvar og samarbeid i NATO og med enkeltallierte.

Komiteen merker seg at regjeringen vil vurdere hvordan Norge kan styrke nasjonale kapabiliteter som for eksempel droner, satellittbaserte tjenester og annet sivil-militært samarbeid, og som en del av dette vurderer egnede lokasjoner, herunder Andøya.

Komiteen slutter seg til at Heimevernet er viktig for daglig tilstedeværelse og lokalkunnskap i hele landet, og at Heimevernet må styrkes og videreutvikles. Komiteen gir videre sin tilslutning til at HV-17 styrker sin kampkraft, slik at disse kan samvirke bedre med hæravdelingene i Finnmark.

Komiteen slutter seg til en tilrettelegging for en helhetlig oppfølging av videreutviklingen av evne til krigføring i det maritime domene. Komiteen støtter en utredning om hvordan en eventuell standardisering av fartøy i Sjøforsvaret kan erstatte deler av dagens overflatestruktur når dagens fartøy når sin tekniske levetid.

Komiteen konstaterer at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i løpet av 2022 med en anbefaling om fremtidig innretning for den nye overflatekampstrukturen.

Komiteen understreker at cyberkapasiteter blir stadig mer integrert i både konvensjonell og irregulær krigføring, og vil fremheve viktigheten av å styrke forsvarssektorens innsats mot trusler i det digitale rom.

Komiteen vil fremheve at personell er en kritisk faktor, og mener det er viktig at sektoren er bemannet med tilstrekkelig personell med riktig kompetanse til riktig tid. Komiteen støtter derfor en videre personellopptrapping og at trepartssamarbeid blir et viktig virkemiddel i dette arbeidet.

Komiteen vil fremheve viktigheten av at regjeringen fortsetter et målrettet arbeid med ivaretagelse av våre veteraner.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt merkar seg med interesse at regjeringa vil vidareføra og styrka vedlikehaldet av kritisk infrastruktur på Andøya, og meiner at dette er sentralt for å sikra norsk forsvarsevne i framtida. Desse medlemene understrekar at drifta på Andøya må vera kontinuerleg og skje i regi av det norske Forsvaret for at dette målet skal bli nådd. Forsvarets personell på Andøya bør få ei snarleg avklaring av korleis Andøya-stasjonen skal driftast framover, og dette vil samtidig vera i norsk interesse for at avgjerande kompetanse ikkje skal forsvinna. Desse medlemene etterlyser ei snarleg avklaring frå regjeringa om planane for Andøya.

Desse medlemene viser til regjeringas omtale av ei eventuell standardisering av fartøy i Sjøforsvaret. Desse medlemene understrekar at Noreg har verdsleiande maritim kompetanse gjennom norsk verftsindustri og resten av den maritime klynga, og at dette gir ei unik moglegheit til å bygga og utrusta slike standardfartøy. Bygging av nye standardfartøy til Sjøforsvaret i Noreg vil vera både god forsvarspolitik, framoverlent eksportpolitikk og nødvendig klimapolitikk. Desse medlemene meiner at det hastar å ta ei avgjerd om dette.

Disse medlemmer viser til regjeringens tiltredelseserklæring, hvor det står:

«Regjeringa vil gå gjennom Forsvarets samarbeid med private aktørar, med omsyn til blant anna sikkerheit, beredskap, kompetanse og krigens folkerett.»

Disse medlemmer viser også til høringsvar fra Fellesforbundet, som sammen med de andre forsvarsrelaterte forbundene i LO i flere år har påpekt behovet for det samme. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn be regjeringen starte en slik gjennomgang.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta helhetlig utredning av Forsvarets bortsetting av oppgaver til private aktører og innvirkningen dette har på sikkerhet, beredskap, kompetanse i Forsvaret og krigens folkerett.»

Disse medlemmer ser på nasjonal kontroll over strategisk materiell som avgjørende for å ivareta forsvarsevnen og nasjonale sikkerhetsinteresser. Disse medlemmer vil derfor sikre at Forsvaret skal anskaffe forsvarsmateriell, herunder skip, fra norske leverandører der det er forenlig med Forsvarets behov.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som sikrer at Forsvaret anskaffer materiell fra norsk industri der dette er hensiktsmessig.»

Del V: Veien mot ny langtidsplan for forsvarssektoren

Komiteen slutter seg til beskrivelsen av veien mot ny langtidsplan. Prinsippene balanse, realisme og langsiktighet innenfor en konseptuell ramme ligger til grunn for utvikling av forsvarssektoren. Denne meldingen, Forsvarskommisjonens arbeid, eksterne innspill, offentlig debatt og forsvarssjefens fagmilitære råd vil danne grunnlaget for en ny langtidsplan. Nye utfordringer, erfaringer og innsikt vil bidra til å konkretisere og videreutvikle forsvarspolitikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har i lang tid vært kritisk til en økende ubalanse i forsvarsbudsjettet, hvor det har vært en sterk dreining mot økende investeringer for å modernisere viktige systemer og materiell. Disse medlemmer mener dette ikke har vært fulgt opp med tilstrekkelige bevilgninger til drift og vedlikehold.

Disse medlemmer ser store utfordringer knyttet til personellsituasjonene i Forsvaret. I dag er Forsvarets avdelinger sårbare for fravær, og økende aktivitet og andre oppgaver bidrar til at personellsituasjonen blir strukket maksimalt. Disse medlemmer oppfatter at det er ikke balanse mellom oppgaver og de rammene som er gitt for antall årsverk, økonomi og ambisjoner.

Disse medlemmer er skeptiske til om effektiviseringstiltakene som er beskrevet i meldingen, faktisk vil gi de effekter som forutsettes. Det er vanskelig å se hvordan en skal lykkes med kravet på 1,9 mrd. kroner i

LTP-perioden, i tillegg til et etterslep på 400 mill. kroner fra forrige periode. Disse medlemmer oppfatter at de kravene som er satt, allerede i dag medfører økt frafall av kompetanse og frustrasjon i hele organisasjonen.

Disse medlemmer mener meldingen er for vag og generell i beskrivelse av status, prioriteringer og utfordringer innen personellområdet. Disse medlemmer har over flere år merket seg at det er en negativ utvikling innen personellområdet, og savner en nærmere gjennomgang av det i meldingen. Det er viktig å få oversikt over de reelle utfordringene knyttet til personellsituasjonene i Forsvaret. Rekruttering er viktig i arbeidet med å få tilført kvalifisert personell, men det er vel så viktig å beholde kompetent personell. Tiltak for å bedre personellsituasjonen er kritisk for at Forsvaret skal kunne løse sine oppgaver. Det er i denne sammenheng positivt at det signaliseres en vilje til en raskere opptrapping av bemanning, og at målet om økt opptrapping etter 2024 står fast.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser store utfordringer knyttet til T-35 ordningen for ansettelser, og mener denne ordningen må gjennomgås.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt oppfatter at bygningsstandarden for personellnært eendom, bygg og anlegg (EBA) i mange tilfeller ikke holder gitt standard. Dette er uheldig, da det kan medføre at Forsvaret som arbeidsgiver blir mindre attraktivt. Disse medlemmer forventer at situasjonen rettes opp så snart som mulig, og at det er god kommunikasjon med de berørte i prosessen.

Disse medlemmer ser det er muligheter for å øke aktiviteten i Heimevernet ut over det som ligger i planene, og dette vil bidra til rask oppbygging av operativ evne og styrke motivasjonen for å utføre tjenesten.

Komiteens medlem fra Venstre vil understreke viktigheten av at det legges opp til å styrke alliert mottak i Norge, og mener at dette må være et av områdene som styrkes som følge av økte rammer på forsvarsbudsjettene, ut over dagens langtidsplan. Dette medlem ser det i denne sammenheng som avgjørende at et stortingsflertall gir sin støtte til inngåelsen av tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid med USA.

Dette medlem vil for øvrig slutte seg til bekymringen for den kritiske situasjonen for personellnivået i Forsvaret slik det er beskrevet i meldingen. Dette medlem gir sin støtte til at økte rammer i forsvarsbudsjettene først og fremst skal bidra til å trappe opp personellnivået i Forsvaret og bidra til å øke kompetanse og ståtid.

Dette medlem vil også framheve hvor avgjørende det er at framtidige investeringer bidrar til å styrke Forsvarets evne til å løse oppgaver på tvers av de ulike forsvarsgrenene, spesielt for å sikre en fleksibel norsk tilstedeværelse i nordområdene.

Dette medlem vil videre understreke den økende graden av samfunnsikkerhetstrusler som går på tvers av stridsdomener og forsvarsgrener. Dette medlem vil derfor ta til orde for at både cyberforsvar og kapasitet til elektronisk krigføring blir tillagt mer vekt innenfor rammene av gjeldende plan og i neste langtidsplan for forsvarssektoren.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig utredning av Forsvarets bortsetting av oppgaver til private aktører og innvirkningen dette har på sikkerhet, beredskap, kompetanse i Forsvaret og krigens folkerett.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som sikrer at Forsvaret anskaffer materiell fra norsk industri der dette er hensiktsmessig.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komite

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Meld. St. 10 (2021–2022) – Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 24. mai 2022

Ine Eriksen Søreide

leder

Nils-Ole Foshaug

ordfører

